יא א ב מיי׳ פי״ג מהל׳ שבת

יב ג מיי׳ פי״ב שם הלכה יב:

תורה אור השלם

ו וְקַלְעֵי הָחָצֵר וְאֶת מְסַךְּ פָּתַח הָחָצֵר אֲשֶׁר עַל הַמִּשְׁבְּן

ָּיֶטֶּה יְּצֶּשֶׁר בְּלְינִהּיְבְּיֶּ וְעַל הַמִּוְבָּח סְבִיב וְאַת מֵיתָרִיו לְכל עֲבַדְתוֹ: במדבר ג כו 2 עָשֶׁר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקְּרֶשׁ

הַקרש האַחַד:

ַוְווּ: במדברגו באַמּוֹת אֹרֶךְ הַקְּרֶּ וַחֲצִי הָאַמְּה רֹרַ

ויפרש את האהל על

רב נסים גאון

שמות כו טז

:ה שם הלכה יד

הלכה ו:

ל) לעיל ב, ב) פי בין אנילי ידיו,
(ב) [גיל" הערוך ובחפת],
לקתן או, ה) [זכחים נע:],
ו) נדרים לח. [בכורות מד.],
נ) עירובין ד: סוכה דף ד:

וסנהדריו ז.ן, ה) ונדה כו:ן,

פנהדרין ז.ן, ש) [נדה כוי],

ש) נדרים לח. [ע"ש היטב ומלוה

ליישבן, י) לקמן קמד: [עירובי]

כח. כט:], ל) [שבת פ"י ה"גן,

() [במדבר ד], מ) [רש"ל],

() קוד"ל בל"ל אייל בוגי"ן

() קוד"ל בל"ל אייל בוגי"ן

ס קוד"ם כנ"מ ח"יל בוג"ן
 וריש"ל"ש בל"א אקסליין ור"ל
 מתח הכמף שהוא בית השתי וע"
 במנחות לו. בתוס' שם, 6) [וע"ע
 מוס' מנחות לו. ד"ה קיבורת
 וחוס' חולין קו: ד"ה אמר רב

ותוס׳ ערכין יט. ד״ה מרפיקו ותוס׳ נדה ל: ד״ה שניז. ע) וושם

ומוס"מים לי"ל שלי], על פוסט ד"ה והכוכין], פל [וע"ע תוס' עירובין מח. ד"ה גופו ומוס'

פסחים קט: ד״ה ברום],

הגהות הב״ח

(א) גמ' דכתיב אשר על המשכן: (ג) רש"י ד"ה ומכרכי

וכרי ההוניחו. נ"ב פיי נכיס: תום' ד"ה צמרפקו הוא שקורין קוד"א. נ"ב לקמן בס"פ הצונה דף ק"ד ע"ב פירש"י גופיה מרפקו אלילי ידיו ע"ש: (ז) בא"ד ואחד צזרוע וד"

בכתף: (ה) ד"ה אישתכח וכו׳

גליון הש"ם

'תום' ד"ה ורמי דאביי וכו' קים לי'. כעין זה צמוס' לעיל ט' ע"ב ד"ה הא לן וש"נ:

לעזי רש"י

אשטולד"ץ [אישטירלי"ש].

מוסף רש"י

מה משכן י׳ אמות. לריך קלעים לחלר סביביו מוקף גובה י׳ אמות, דהא הכי הוה גובהה

דכתיב (שמות כו) עשר אמות

לוכן הקלע (זבחים נט:). אף מזבח. לריך להיות מוקף קלעים מזבח. לריך להיות מוקף קלעים

גובה עשר אמות (שם). ארון

תשעה. ארון גובהו תשעה טפחים דכתיב (שמות כה) ואמה ותלי הוחתו מיייייי

אישיל"א. בית-שחי.

להוציאו. נ"ב פיי לכים:

דאר בעי מפקע דיה. נראה לר"י שכיסין שלהם לא היו תפורות בחוזק כמו שלנו ולהכי פריך ממקום התפירה ולא ממקום אחר: ורכו דאביי אראביי. °קים ליה להש״ם דהך מילתא דמייתי איתמר בתר אדהדור בהו: התם למעלה מג'. ונהי דלאו שמיה

אגד הנחה ליכא כדפירש בחונטרם הקשה ה״ר אלחנן לרבה דמוקי מחני׳ בריש מכילתין (דף ד.) כר"ע דאמר קלוטה כמי שהונחה דמיא בהך בבא דמייתי הכא אמאי שניהם פטורין והלא למעלה מג' לר' עקיבא כמו למטה מג' לרבנן וי"ל דרבה סבר אגד גוף שמיה אגד ור"י מפרש התם למעלה מג' ואית לן למימר דשמיה אגד כדאמר בפ"ק (דף ג.) דידו בתר גופו גריר הכא למטה מג׳ דלאו שמיה אגד: לאחר ידו ברגדו. ולספרים דגרם כלאחר ידו י"ל דברגלו הוי פירוש כלחחר ידו ומיהו גירסא קמא ניחא טפי דהכי

ולא כמו שפירש בהונטרם אישיל"ש מדתנו באהלות ופ"ח מ"ח) רמ"ח חברים בחדם שלשים בפיסת היד ו' בכל אלבע שנים בקנה שנים במרפק אחד בזרוע (ד) שנים בכתף כו' משמע דמרפק הוא למטה מן הזרוע וכן בפרק האומר משקלי (ערכין יט:) ידי ורגלי עלי ממלא חבית מים ומכנים ביד עד העליל וברגל עד הארכובה ולעליל קרי ליה במתניתין דהתם במרפקו ותרגום של אצילי ידי מרפקי ידיה (יחוקאל יג) משמע דעליל היינו קוד"א שהוא ביד כנגד ארכובה ברגל בובפ"ב דובחים (דף יח:) לח יחגרו ביזע שאין חוגרין לא למטה ממתניהם ולא למעלה מאציליהם אלא כנגד אצילי ידיהם ואי אצילי היינו אישיל"ש היאך יחגרו למעלה מהם גרים חיאך חוגרים ^גועוד א״כ כנגד אניליהן היאך חוגרים אדרבה שם היא מקום זיעה אלא ודאי היינו קוד״א ™וכן יש להוכיח מכאן דלא כמפרש דמקום תפילין הוי בקנה למטה ממרפק דבכל מקום אמרינן תפילין בזרוע ובמס' אהלות (פ"א מח) משמע דורוע הוא למעלה ממרפק ועוד דבפ׳ האומר משקלי (שם ד׳ יט:) פריך וביד עד העליל והכתיב והיה לאות על ידך ותנא זה קיבורית ומשני דאורייתא קיבורית כולה פירוש קרויה יד בנדרים הלך אחר לשון בני חדם המשמע דמקום תפילין למעלה מן הענילם: המוציא בפיו בו'. רוהא דתנן באמרו לו (כרימות ד' יג:) אם היתה שבת והוליאו בפיו חייב ה"מ אוכלים שדרכן להוליאן בפיו בשעת אכילה: אישתבח דלמעלה מי' הוה קאי. דמכתף אדם עד לארן שלש אמות יכדאמר בתרגום מגלת אסתר פרשנדתא אנטליב על

תלת אמין וכן כלהו וראשיהם (6) היו קטועים ומקוה דאמר (יומא לא.) דהוי כל גופו עולה בהן אפילו ראש באמה על אמה ברום ג' אמות דכשיכנס במים יעלו המים למעלה מראשו חוכוכין דאמר בסוף המוכר פירות (ב"ב דף ק:) ש) דאורכן ארבע אמות היינו עם ראש ולואר ועובי הארון עם מה שמשקעין ארון בתוך הכוך טפח או טפחיים וגבי היזק ראיה דהלריך ארבע אמות בריש בבא בתרא (דף ב:) משום לואר וראש ובקל יגביה עלמו שיוכל לראות "לכך

ואת"ל

לריך ארבע אמות והא דאמרינן במי שהוליאוהו (עירובין דף מת.) דמקומו של אדם ארבע אמות היינו כשפושט ידו למעלה מראשום: ואת"ל

שמיה אגד (כחזקיה) ואיסקופה מליאה פירות פטור כרבי יוחגן. והלכה כרבא, דכל היכא דפליגי אביי ורבא הילכתא כרבא לבד יעיל קג"ם. ורמי דרבא אדרבא ורמי דאביי אדאביי, דאיתמר המוציא פירות לרה"ר אמר אביי ביד חייב בכלי פטור, ורבא אמר ביד פטור בכלי חייב. השתא דהדר אביי ואמר אגד כלי (שמיה) לא שמיה אגד וחייב קשיא אהא דקאמר הכא בכלי פטור. ורבא דקאמר אפילו מליאה חרדל פטור קשיא אהא דקאמר הכא בכלי חייב. ואמרינן איפוך אביי אמר בכלי חייב. רבא אמר בכלי פטור. וקא סלקא אדעתי׳ דהא דהיו רובא כגון שהיה אוא וקאמו הגא בכלידים: האו דנן איפון אביי אמו בליי "דים, ביה המו בכלי פטרות". דקם סקא או נודר דהא דהיר ורבא כגון שהיה עומד ברה" ידור אינא כלי שיים ו פירות להדיך, וכי אפלינן דהמוציא פירות. אבל הא שמעתא דחוקיה ורבי יוחנן, קבלה הוא דהדר ביה אביי ממימריה וקם כשיטתיה דרבא ואיפליג עליה רבא. לענין הוציא ביר סליקא לה דליכא פלוגתא דמאן דאמר חייב בזמן ששלשל ידו למטה משלשה, ומאן דאמר פטור למעלה משלשה. והתם ביציאות השבת כי תני העני חייב, אקשינן והא בעינן עקירה מע"ג מקום ארבעה, ואמרינן בה כמה טעמי ואיפריכו. ולבסוף אמרינן א"ר אבהו כגון ששלשל ידו למטה משלשה וקבלה. ואקשינן והא עומד קתני. ואוקימנא בשוחה, אי נמי דקאי בגומא. ואי איתא, נפק הדין טעמא מהלכתא, ואע"ג דלא קמה ביה מתניתיו מדאקשינז איכפל תנא לאשמעינז כולהי הני. ולא משום דמימרא בטל הוא. ובפירקא אחרינא ולקמו בהזורקו אמרינז קשהו ביו השני זון התאקפין היב רובא האטבלבן כל היו היב, לאם טום ולמות בבין קא אוה בה קאם הוה בה הקאם. אמר רב הנובי, לא תוך שלשה דברי הכל חייב, למעלה מעשהר דברי הכל פטור, מגי ועד יי באול מחלוקת רי עקיבה ורבנן. ושמעתא דכל פחות מג׳ כלבוד דמי גמרא גמירי לה, ובהא דוכתי מפרשי לה כתיקונה בסייעתא דשמיא. והא מלתא דאמרנא

מפקע. קורע: בנסכא. שהן חתיכות ארוכות וכל זמן שמקלתן בפנים לא קנה: ופרכינן וכיון דאיכא שנצין. רלועות שקורין אשטולד"ץ: מפיק ליה עד פומיה ושקיל. וכיון דמלי למשקלינהו קני ולענין שבת

ומכרכי עילויה. שאין יכול להוליאו (³ בלא שנלין: קס אביי בשיטחיה כו'. שניהם חזרו בדבריהם והחליפום: ביד חייב. משילאו הפירות ואע"פ שגופו ברשות היחיד ולא אמרינן אגד גופו שמיה אגד: בכלי פטור. כל זמן שיש מקלת הכלי בביתו: ביד פטור. דאגד גופו שמיה אגד דידו בתר גופו גרירא בכלי חייב וקשיא אתרוייהו למה שהחליפו שיטתן: התם למעלה מג'. וטעמא משום דלא נח ולא משום אגד גופו: והכא למטה מג'. דליכא למיפטריה משום הנחה דכמונח דמי: בותני' שכן משה בני קהת. בכתף ישאו (במדבר ז) וימין ושמאל וחיק אורח ארעא. ובשם רבינו יצחק בר יהודה מצאתי שאמר בשם רב החי שמפורש בהש"ם ירושלמים ופקודת אלעזר בן אהרן הכהן שמן המאור וקטורת הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחהם [שמן] אחד בימין [ושמן] אחד בשמאל והקטורת בחיקו והחביתין בכתף: מרפקו. איישיל"א: פונדמו. אזור חלול: ופיה למטה. אין דרך הולאה בכך אבל פיה למעלה דרך הולאה: שפת חלוקו. שפה התחתונה: גבו' המוליא משאוי למעלה מי'. מעבירו באויר בידו ואינו על כתפו וגבוה מן הארץ ^{מ)}[עשרה] קאמר דאי במונח על כתפו מתנימין היא. והא דתנן (לקמן דף ק.) הזורק ד' אמות בכותל למעלה מעשרה כזורק באויר אלמא אין למעלה מעשרה רשות הרבים דווהא זורק אבל מעביר חייב דיליף מבני קהת במשכן: אשר על המשכן וגו'. בקלעי החלר משתעי: אף מובה. גובהו י׳ אמות והולרך לסובבו בקלעים של י' אמות רחב ומה אני מקיים וג' אמות קומתו (שמות כז) משפת סובב ולמעלה ומה אני מקיים וקומה ה׳ דקלעים משפת מזבח ולמעלה כך מפורש בזבחים (דף נט:) שהיו הקלעים ט"ו אמות: מכאן אתה למד. דקס"ד שאר הלוים נמי גביהי כמשה: חילתא מלעיל. וכיון דמזבח י׳ אמות והוא נושה בכתף כדכתיב (במדבר ז) ולבני קהת לא נתן (עגלות) וגו' והלוים י' אמות כי מדלו ליה תילתא למעלה מראשיהן או מכתיפו נמצא גבוה מן הארץ קרוב לשליש של י' אמות דהוו טובא טפי יותר מי׳ טפחים: ואיבעית אימא. לא גביהי לוים ולאו ממובח גמרינן דשמא לוים לא גביהי אלא ז' אמות ואין משאן דמובח גבוה מן

הארץ אלא ב׳ או ג׳ טפחים ומארון גמר לה ר' אלעזר: אשחכה דלמעלה מי' קאי. טובא אפילו אין הואל. היו נושאין כדי מים ויין על ראשיהן ואין אוחזין אותם בידים: מתני׳

גובהן של לוים אלא ג׳ אמות כמונו הרי י״ח טפחים וארון אינו תלוי למטה מכתפותיהן אלא ו' טפחים וב' שלישי טפח אישתכח דגבוה י' ויותר: וליגמר ממשה. שפרש המשכן ונמצא דגובהן של לוים עשר אמות ונילף מלוים נושאי המזבח: דאמר מר. במסכת נדרים: אנשי

לא מיחייב עד דמפיק להו לשנצין דעל ידו הוא אגוד לרה"י שהרי לא יצאו:

טפחים לכמיצ (שמות כה) וממה וחלי קומתו (ערובין ד: סוכה ד:) ואמה בת ששה טפחים (סוכה שם). מוסף תוספות

. א. דקם מר פשיטתיה דמר. הרא"ש. ב. וארכובה מוס' תוס' הכת"ש. ב. וארכובה היינו ראש השוק. רשנ"א. ג. דלמעלה הוי צואר ואיך סוגרו שם. מוס' חולין קו: ל"ה אמר כב. T. שדרך העולם לחגור. מוס' נדה ל: ד"ה שני. ה. כי עד השחי ליכא מאן דקרי ליה יד אלא זרוע. דקרי ליה יד אלא דורע. ליטנ״6, 1. פי׳ כשלא הוציאו כדרך שהוא אוכל. ליטנ״6, 1. ונשתיירו עד הקרקע י״א טפחים ושליש אבל אם אדם עם ראשו רק י״ח טפחים יגיע הארון עד למטה מי׳. מוס' עירונין מח. ד״ה גופו. ח. ומיירי כשהכלי גבוה מג' אמות דאם לא כן כשיכנס יפלו המים למטה ויחסר יפיר המים כמטר ייחטו השיעור. תוס' פסחים קט: ד"ה נרוס. ט. דאדם עומד על אצבעות רגליו ומסתכל מעבר למעקה. תוס' הלח"ש.

רבינו חננאל

דאי ניחא ליה מפקע לי ודחיק, או דפתח דוכתא מן חלאמא דרך שוליו של כיס

חלאמא דרך שוליו של כיס

ושקיל מינה. ופריק ר' יותנן

שהם מעות יש בכיס רמצי למעבד הכי ודאי מחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת, ולא בהכין עסיק׳ בהא מתניתא
שהם מעות יש בכיס רמצי למעבד הכי ודאי מחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת, ולא בהכין עסיק׳ בהא מתניתא
אילא הא ברייתא בכי הא דאית ביה שכא דלא מצי למשקל מיניה מקצת עד מפיק ליה לכוליה, ולא מחייב בגניבה קודם
שיבא לידי איסור שבת. והדר מקשינן והאיכא שנאצי, ומפרקינן בדליכא. ואי [בעית] אימא לעולם דאיכא ומכרכי עילויה.
חלורא קושיא אול אלא סליק טעמיהו. וגמבד דיקא הכין הואי והאיכא שנאצי, בדליכא. וחיכן פרשוהו רבותינו (ובו אתא דילמא)
לענין מאי דקאןמרן אי דאפקיה דרך פיו הכי גמי, דאלמא מחייב משום דאי בעי שקיל ונמצא בא לידי גניבה קודם שיבא
לענין מאי דקאןמרן אי דאפקיה דרך פיו הכי גמי, דאלמא מחייב משום דאי בעי שקיל ונמצא בא לידי אמיה לבה להיר אניבה קודם שיבא
לשוליה והאיכא שנצי דאינן לולאות דידעין בערי אל כריטה ואל כראטת (דיגידי) [דאגידין עד שוליו בהרי הדדי. והכין
למשרייה (גנישיה) [מנהגא] דכיסי דהווא זמן, בחהיא דתנן כיס של שנאצות שניטלו שנאציו טמא, נפשט טהור. וכי האי לא מצי
למשרייה (גנישיה) [לרישיה] אלא מכלפי שוליו דאלמא צריך להוציאו כולו. ודחינן איכא כיסי דלית להו שמיה אגד, ואביי
סברה כרי יוחנן דאגד כלי שמיה אגד. קם אביי בשיטתיה דרבא, פיי קם בשיטתיה והדר מן מימרא דנפשיה ואמר כמימרא
סברה כרי יוחנן דאגד כלי שמיה אגד. קם אביי בשיטתיה והדר מן מימרא דנפשיה ואמר כמימרא

דאי בעי מפקע ליה ושקיל בנסכא וכיון דאיכא שנצין מפיק ליה עד פומיה ושרי ושקיל ושנצין אגידי מגואי דליכא שנצין ואיבעית אימא דאית ליה ומכרכי עילויה וכן אמר רבא לא שנו אלא בקופה מלאה קישואין ודלועין אבל מלאה חרדל חייב אלמא קסבר אגד כל לא שמיה אגד אביי אמר אפילו מלאה חרדל פטור אלמא קסבר אגד כלי שמיה אגד קם אביי בשימתיה דרבא קם רכא בשימתיה דאביי ורמי דאביי אדאביי ורמי דרבא אדרבא דאיתמר המוציא פירות לרה"ר אביי אמר ביד חייב בכלי פטור ורבא אמר ביד פטור בכלי חייב איפוך ∗ביד חייב והתנן י6שש בעל הבית את ידו לחוץ ונמל העני מתוכה או שנתן לתוכה והכנים שניהן פטורין יהתם למעלה מג' הכא לממה מג': מתני' המוציא בין בימינו בין בשמאלו בתוך חיקו או על כתיפיו חייב שכן משא בני קהת יכלאחר ידו ברגלו בפיו יובמרפקו באזנו ובשערו ובפוגדתו ופיה לממה בין פוגדתו לחלוקו יובשפת חלוקו במנעלו בסנדלו פמור שלא הוציא כדרך המוציאין: גמ' אמר ר"א יהמוציא משאוי למעלה מעשרה מפחים חייב

שכן משא בני קהת ומשא בני קהת מגלן

שקיש חברב יעל המשכן ועל המזבח סביב סמקיש (יים בתיב יים המשכן ועל המזבח סביב יים מקיש

מזבח למשכן מה משכן י' אמות אף מזבח י'

אמות ומשכן גופיה מנלן דכתיב יעשר אמות

אורך הקרש וכתיב יויפרוש את האהל על

המשכן יואמר רב משה רבינו פרשו מכאן

אתה למד גובהן של לויים עשר אמות

וגמירי דכל מונא דמידלי במומות תילתא

מלעיל ותרי תילתי מלתחת אישתכח דהוה

מידלי מובא ואיבעית אימא מארון "דאמר

מר ארון תשעה יוכפורת מפח הרי כאז י'

וגמירי דכל מונא דמידלי במומות תילתא

מלעיל ותרי תילתי מלרע אישתכח דמלמעלה

מי' הוה האי וליגמר ממשה דילמא משה

שאני ∞דאמר מר אין השכינה שורה אלא על

חכם גבור ועשיר ובעל קומה אמר רב משום

רבי חייא המוציא משאוי בשבת על ראשו

חייב חמאת שכן אנשי הוצל עושין כן ואנשי

הוצל ירובא דעלמא אלא אי איתמר הכי

איתמר אמר רב משום רבי חייא אחד מבני

הוצל שהוציא משוי על ראשו בשבת חייב

שכן בני עירו עושין כן ותיבטל דעתו אצל כל אדם אלא אי איתמר הכי

איתמר המוציא משוי על ראשו פמור

תניא בברייתא בגמרא: במרפקו. מ הוא שקורין י קוד"א

כתיפו חייב שכן משא בני ההת. בגמרא דבני מערכא קייוני בגמו אי בני מערבא מפרש כתי׳ ופקדת אלעזר בן אהרן הכהן שמן המאור וגו׳ שמן המאור בימינו וקטורת הסמים בשמאלו ומנחת התמיד של יום תלויה בורועו, שמן המשחה איכן בורועו, שמן המשחה איכן היה נתון ר' אבין בשם ר' אלעזר כמין צלוחית קטנה היתה תלויה באפורותו. מה משכן עשר אף מזבח עשר אמות. בפרק מבוי ונוירוריו דף אמותו. בפוץ מבוי (פיזובין דוף ב) אמרו איבעית אימא כי כתיב קלעים חמש עשרה אמה לכתף בגובהה הוא דכתיב גובהה, והא כתי׳ וקומה חמש אמות, ההוא משפת מזבח ולמעלה כדי שלא יהא כהז עומד ועבודה בידו והעם רואין אותו מבחוץ. נתבאר כבר שהמזבח יש בגובהו י׳ אמות. ובמסכת זבחים בפרק קדשי קדשים (דף וחו אמרו ר' יהודה לטעמיה (0) אמרו ד' יהודה לטעמיה דאמר מזבח דמשה נמי גדול הוה דתניא ה' אמות אורך וה' אמות רוחב רבוע יהיה, דברים ככתבן דברי ר' יוסי, יהודה אומר נאמר כאן

, רבוע ונאמר להלן רבוע מה להלן מאמצעיתו הוא מודד יוסי כי גמיר גזירה שוה בגובהה גמיר דתניא ושלש אמות קומתו דברים ככתבן דברי ר' יהודה, ר' יוסי אומר נאמר כאן רבוע ונאמר להלן במזבח הזהב רבוע מה להלן גובהו כשנים ברחבו אף . כאן גובהו כשנים ברחבו, הא אמות משפת סובב דלמעלה. דאמר מר אין השכינה שורה אלא על חכם וגבור ועשיר. עיקר דיליה במסכת נדרים . בפרק אין בין מודד הנאה ממשה דכתיב (שמות מ) ויפרוש את האהל על המשכן, ואמר מר משה פרשו וכחיר ושחוח כון עשר אמות ארך הקרש.

רבינו חננאל (המשך)

הדין קרא דכתיב (דברים מ)

ואתפש בשני הלוחות, ותניא ואותם בשני הלווחת, ותניא אורכן ו' ורחבן ו' ועוביין ו'. עשיר דכתיב (שמות לד) פסל לך פסילותן שלך תהא. חכם, רב ושמואל דאמרי

תרוייהו נ׳ שערי בינה נבראו

בעולם וכולם ניתנו למשה

בכרים יכוים חסר א', שנאמר (תהלים ח) ותחסרהו מעט מאלהים. עניו,

דכתים (במדבר יב) והאיש משה עניו מאד.

לא שמיה אגד כחזקיה. קם רבא כשיטתיה דאביי. פירוש דמרר ררא ראריי דאגד כלי